

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Желіцькі Іштвана Йозефовича «Краніологічна мінливість лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758) та екологічні закономірності її живлення в умовах Паннонії» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія

29.04.2026 року

1. Виконання освітньо-наукової програми

Здобувач ступеня доктора філософії, аспірант 4-го року денної форми навчання (надалі – Аспірант) Желіцькі Іштван Йозефович у повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет», що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Желіцькі Іштван Йозефович у процесі виконання освітньо-наукової програми здобув глибокі ґрунтовні знання за фахом, повною мірою опанував чітко окреслений програмою обсяг загальнонаукових навичок та компетентностей, необхідних для реалізації послідовного обґрунтованого наукового дослідження, а також пов'язаних із формуванням у Аспіранта загальнонаукового світогляду та дотриманням норм професійної етики.

Аспірант у повному обсязі оволодів комплексом необхідних дослідницьких умінь та навичок, зокрема тих, які стосуються планування та формування дизайну дослідження, організації послідовності його виконання та безпосереднього проведення етапів відповідно до попередньо сформульованих мети та завдання, застосування комплексу методів та технологій, в тому числі і комп'ютерно-інформаційних, необхідних для отримання, структурування, аналітичного опрацювання та синтезу даних, перевірки достовірно отриманих результатів, їх систематизації та категоризації.

Желіцькі І.Й повною мірою оволодів необхідними мовними компетентностями для репрезентації результатів власного наукового дослідження англійською мовою в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння та глибокого якісно-кількісного аналізу іноземних джерел наукової літератури з подальшою формалізацією отриманих даних.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми)

Індивідуальний план наукової роботи Здобувача Желіцькі Іштвана Йозефовича затверджений рішенням вченої ради біологічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (протокол № 3 від 14.10.2022 року).

Науковий керівник – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри зоології біологічного факультету ДВНЗ «УжНУ» Куртяк Федір Федорович.

Термін виконання роботи: 2022-2026 роки.

Аспірант Желіцькі Іштван Йозефович послідовно виконав усі розділи затвердженого індивідуального плану наукової роботи у чітко встановлені терміни, що було підтверджено результатами обговорення відповідних проміжних, піврічних та річних звітів на засіданнях кафедри та Вченої ради біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дослідження проведені Аспірантом у чітко визначені терміни згідно затвердженого плану та графіку, у повному обсязі і відповідно до основних стандартів та норм із застосуванням сучасних комп'ютерно-інформаційних підходів для статистичного аналізу даних.

3. Актуальність теми дослідження

Літературних даних про краніометричні дослідження лисиці в регіоні останні десятиліття майже немає, що робить актуальним вивчення міжпопуляційної мінливості. Вивчення закономірностей вибору їжі лисиць у цьому регіоні також не проводилося. Актуальність роботи підтверджується й значною кількістю переглядів публікацій Аспіранта.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота відповідає напрямам наукових програм кафедри зоології та охорони природи і спрямована на вивчення міжпопуляційної мінливості, краніології та закономірностей вибору їжі лисиці. Результати можуть бути використані для моніторингу популяцій хижаків та оцінки впливу екологічних факторів на морфологічні та поведінкові особливості виду.

5. Формулювання наукового завдання (проблеми), нове розв'язання якого отримано в дисертації

Наукове завдання дисертації полягає у вивченні міжпопуляційної мінливості лисиці звичайної та закономірностей вибору їжі. Новизна роботи полягає у поєднанні краніологічних досліджень із детальним аналізом раціону, удосконаленні методики збору та обробки екскрементів, а також визначенні оптимальних обсягів і схем вибірки. Вперше на регіональному рівні проведено систематичний аналіз краніометричних показників та раціону лисиці в умовах Паннонського басейну.

6. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Удосконалена методика аналізу екскрементів лисиці — визначено оптимальні обсяги вибірок, схеми просторового та сезонного збору матеріалу, що підвищує репрезентативність отриманих даних.

Систематичний аналіз краніометричних показників лисиці у регіоні дозволив встановити закономірності росту, статевий диморфізм та вікові зміни показників, а також виявити відмінності між популяціями.

Вивчення закономірностей вибору їжі лисиці — визначено локальні та сезонні відмінності у складі раціону, а також вплив доступності кормових ресурсів на харчову поведінку.

7. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації ґрунтуються на матеріалах власних досліджень автора, а також на порівнянні з опублікованими літературними даними з краніології та харчової екології лисиці. Достовірність отриманих результатів забезпечується систематичним збором матеріалу протягом трьох років у кількох місцях, використанням удосконаленої методики аналізу екскрементів, багатовимірних статистичних методів (ANOVA) та великого обсягу краніометричних вимірювань. Рекомендації дисертації ґрунтуються на перевірених даних і можуть бути застосовані для оцінки міжпопуляційної мінливості, моніторингу популяцій лисиці та планування подальших екологічних досліджень.

8. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи.

Теоретичне значення одержаних результатів:

Результати дисертації поглиблюють наукове розуміння міжпопуляційної мінливості лисиці звичайної, закономірностей росту та статевого диморфізму, а також закономірностей вибору їжі в умовах різних екологічних зон Паннонського басейну. Робота сприяє розвитку краніології, теріології та поведінкової екології хижаків.

Практичне значення проведеного дослідження:

Отримані дані можуть бути використані для моніторингу популяцій лисиці, оцінки впливу екологічних факторів на морфологічні та поведінкові характеристики виду, а також для планування природоохоронних і регіональних програм управління популяціями хижаків.

Використання результатів:

Результати дисертації можуть бути застосовані у наукових дослідженнях, навчальному процесі, розробці методик збору і обробки біологічного матеріалу, а також у практичній діяльності природоохоронних організацій.

9. Оцінка мови та стилю

Мова дисертації відповідає науковому стилю викладу, є чіткою, логічною та послідовною. Термінологія використовується коректно, спеціальні терміни пояснені та узгоджені з науковою літературою. Виклад матеріалу структурований, підрозділи і розділи логічно пов'язані, що забезпечує зрозумілість та наочність представлення наукових результатів.

10. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації

Дисертація оформлена відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України щодо підготовки та оформлення дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Текст роботи містить структуровані

розділи та підрозділи, список використаних джерел, таблиці, рисунки та додатки оформлені згідно з нормативними вимогами. Використано наукову термінологію, дотримано правил цитування та оформлення бібліографічних посилань.

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту

Дисертаційна робота повністю відповідає спеціальності, за якою її подано до захисту. У ній висвітлено актуальні наукові проблеми, обґрунтовано методологію дослідження та представлені результати, що відповідають вимогам галузі. Зміст роботи демонструє ґрунтовні знання Аспіранта в обраній сфері та його здатність проводити самостійне наукове дослідження.

12. Зауваження та рекомендації

У ході написання дисертаційної роботи Аспірантом були враховані абсолютно усі зауваження та рекомендації надані науково-педагогічними працівниками кафедри зоології біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в процесі попередніх обговорень роботи під час проміжних, піврічних та річних звітів Аспіранта на засіданнях кафедри. Зазначені зауваження та побажання носять суто рекомендаційно-консультативний характер і жодною мірою не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не зменшують рівнів її наукової новизни та практичної значимості, і відтак не є перешкодою для її подання в разову спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

13. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017р. (зі змінами та доповненнями)

Дисертаційна робота Желіцькі Іштвана Йожефовича тему «Краніологічна мінливість лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758) та екологічні закономірності її живлення в умовах Паннонії» повністю відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами та доповненнями).

14. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих співавторами та зарахованих за темою дисертації.

Основні наукові результати дисертаційної роботи висвітлені у публікаціях та розкривають її основний зміст. Основні положення дисертації, які є особистим доробком автора, викладено у 8 наукових працях, загальним обсягом 3,15 д.а, з яких: 3 статті – у наукових фахових виданнях України, внесених до реєстру міжнародних наукометричних баз та 6 праць апробаційного характеру. Крім того, є 1 стаття, що вже пройшла рецензування, але ще не опублікована.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Zhelitski, I. (2025). Assessment and improvement of scat analysis methodology for determining red fox diet. *Biota.Human.Technology*, 3, 74–81.
DOI: 10.58407/bht.3.25.7
URL: <https://journal.chnpu.edu.ua/index.php/biota/article/view/224/218>
ISSN: 2786-6955
2. Zhelitski, I. (2025). Seasonal variation in red fox (*Vulpes vulpes*) diet across agricultural and forest habitats in central Hungary. *Theriologia Ukrainica*, 30, 142–151.
DOI: /doi.org/10.53452/TU3015
URL: <http://terioshkola.org.ua/library/pts30/TU3015-zselitski.htm>
ISSN: 2616-7379
3. Zhelitski, I. (2026). Growth and sexual dimorphism of craniometric measurements of the red fox (*Vulpes vulpes* L.) in Transcarpathia. *Biota.Human.Technology*, 1, 43–49.
DOI: /doi.org/10.58407/bht.1.26.3
URL: <https://journal.chnpu.edu.ua/index.php/biota/article/view/245/235>
ISSN: 2786-6955

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Желіцькі І.Й. (2002): Деякі краніометричні особливості лисиці звичайної Закарпаття. Збірник студентських праць. Серія Біологія №7. 34-36.
2. Zselicki I (2014): Monitoring food supply and feeding habits of imperiled species. CERECO – 2014. Beregszász: 116-117.
3. Желіцькі І. Удосконалення методології аналізу живлення лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* L.). //Modern research in world science. Proceedings of 3rd International scientific and practical conference. SPC “sci-conf.com.ua”. Lviv. Ukraine, 2022. Pp. 96-101.
4. Желіцькі І. (2023). Багаторічна динаміка чисельності лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758) на теренах Закарпаття.// Матеріали VII-ї міжнародної конференції молодих учених та студентів «Актуальні проблеми біологічних та агроекологічних досліджень у Карпатському регіоні» (18 травня 2023 р.). Том II. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла». 20.
5. Желіцькі І., Куртяк Ф. Лисиця звичайна (*Vulpes vulpes* (Linnaeus, 1758)) на теренах Закарпаття: статевий диморфізм за краніометричними показниками// Proceedings of International Scientific Practical Conference “Environment for the Future by Science Education” (June 1-2, 2023). – Uzhhorod: PP «AUTDOR-SHARK», 2023. Pp. 97 - 99.

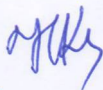
15. Результати перевірки роботи на академічний плагіат

У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Виявлені за допомогою програми текстові співпадіння (цитування) були самоплагіатом, внесені до списку використаної літератури. Подані до захисту наукові матеріали є власним напрацюванням аспіранта, текст дисертації є оригінальним. Робота визнається самостійною та рекомендується бути допущеною до захисту.

Комісія з біоетики ДВНЗ «Ужгородський національний університет» розглядала на засіданні 18 березня 2026 року (протокол № 3/2) матеріали дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 «Біологія» здобувача ЖЕЛІЦЬКІ Іштвана Йожефовича на тему «Краніологічна мінливість лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758) та екологічні закономірності її живлення в умовах Паннонії». Комісією з біоетики надано висновок, матеріали та методи, які заплановані та використовуються при виконанні дисертаційної роботи ЖЕЛІЦЬКІ Іштвана Йожефовича на тему «Краніологічна мінливість лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758) та екологічні закономірності її живлення в умовах Паннонії», відповідають міжнародним та державним стандартам щодо біомедичних наукових досліджень.

Положення дисертації апробовано на засіданні кафедри зоології (протокол № 9 від 29 квітня 2026 р.). За результатами засідання ухвалено затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів та рекомендувати до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційну роботу ЖЕЛІЦЬКІ Іштвана Йожефовича на тему «Краніологічна мінливість лисиці звичайної (*Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758) та екологічні закономірності її живлення в умовах Паннонії» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія.

Головуюча на засіданні
кандидат біологічних наук,
доцентка кафедри зоології
ДВНЗ «УжНУ»

Наталія КОВАЛЬЧУК

Підпис кандидата біологічних наук,
доцентки Ковальчук Н.Є.
засвідчую:

Вчений секретар ДВНЗ «УжНУ»

Олена МЕЛЬНИК